

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

 Петро МАКАРЕНКО

«03» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків

Освітньо-професійна програма Економіка підприємства

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

освітній ступінь бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Економіка підприємства спеціальності 051 Економіка

Мова викладання: державна

Розробник: Миколенко Інна, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., доцент

3 вересня 2024 року

Інна МИКОЛЕНКО

Схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, протокол від 03 вересня 2024 року № 1

Погоджено гарантом освітньої програми Економіка підприємства

03 вересня 2024 року

Ольга ДИВНИЧ

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності 051 Економіка

протокол від 3 вересня 2024 року № 1

Ольга ДИВНИЧ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів	5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	4/051ЕКОН бд 2021
Семестр	8
Лекції (годин)	28
Практичні (годин)	32
Самостійна робота (годин)	90
Форма семестрового контролю	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Полягає у формуванні знань і навичок стосовно підготовки та обґрунтування рішень з урахуванням невизначеності та ризику; сформувати у студентів сучасне економічне мислення в умовах ринкової економіки, розширити їх знання щодо дії ринкового механізму в аграрному секторі.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальні дисципліни, які передують її вивченню: «Системи технологій», «Економіка підприємства», «Стратегія підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Проектний аналіз», «Економіка та організація інноваційної діяльності», «Економічна безпека підприємства».

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

спеціальні:

СК 1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК 5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК 7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

СК 11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК 14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків. Компетентності, визначені.

СК 17. Здатність проводити стратегічний аналіз, здійснювати стратегічний вибір та ідентифікувати резерви підвищення ефективності діяльності.

5. Програмні результати навчання

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально- економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально- економічних наслідків.

ПРН 27. Уміти розробляти й обґрунтовувати господарські рішення в умовах невизначеності на основі комплексу методів і моделей, системи економічних показників з метою розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання дисципліни
ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	<ul style="list-style-type: none"> - інтерпретувати поняття «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» та основні принципи; - обґрунтовувати кількісні та якісні методи аналізу (наприклад, SWOT-аналіз, PEST-аналіз, фінансове моделювання) для розробки обґрунтованих пропозицій і рекомендацій у процесі прийняття рішень. - аналізувати вміння оцінювати й аналізувати ризики, пов'язані з управлінськими рішеннями, виявляти та враховувати невизначеність у прийнятті рішень економічними агентами. - оцінювати виявляти оволодіти методами збору, обробки та аналізу даних, які необхідні для прийняття управлінських рішень (наприклад, статистичні методи, методи фінансового аналізу, сценарний аналіз, моделювання). - виявляти компетенції для прийняття рішень з урахуванням специфіки індивідуумів, домогосподарств, підприємств та органів державної влади, розуміючи їхні цілі, обмеження та ресурси. - визначати рекомендації для підвищення ефективності управління ресурсами, оптимізації витрат та максимізації прибутків або соціально-економічних вигод у рамках визначених рішень. - виокремлювати навички для чіткого представлення аналітичних висновків, пропозицій і управлінських рішень зацікавленим сторонам, у тому числі засобами візуалізації даних та інфографіки.
ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.	<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати зможуть ідентифікувати ключові показники для оцінки ефективності роботи підприємств. - аналізувати фінансові, операційні та організаційні аспекти діяльності підприємства з урахуванням його стратегічних цілей. - визначати основні функціональні сфери (виробництво, маркетинг, фінанси, управління персоналом тощо) та аналізувати їх взаємодію в контексті загальної стратегії підприємства. - оцінювати фінансові (рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість) та нефінансові показники (продуктивність, якість продукції, задоволеність клієнтів), які характеризують результативність діяльності підприємства. - оцінювати ідентифікувати, класифікувати та кількісно оцінювати різні види ризиків (операційні, фінансові, ринкові), які можуть впливати на роботу підприємства. - обґрунтовувати пропонувати стратегії мінімізації ризиків та адаптації до змінного ринкового середовища. - оцінювати методи економічного аналізу та інструменти для обґрунтування рішень, що спрямовані на підвищення результативності діяльності підприємства. - виокремлювати альтернативи та обирати оптимальні варіанти для досягнення встановлених цілей підприємства.
ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	<ul style="list-style-type: none"> - оцінювати набуті теоретичні знання для вирішення різноманітних практичних завдань, пов'язаних з оцінкою ризиків та ухваленням господарських рішень. Це передбачає вибір та адаптацію відповідних методів та підходів залежно від специфіки завдань.

	<ul style="list-style-type: none"> - визначати результати оцінок та розрахунків, пов'язаних з ризиками, а також аргументовано обґрунтовувати ухвалені рішення. Це включає аналіз, оцінку впливу ризиків на результати діяльності та пропозиції щодо їх мінімізації. - визначати математичні та економічні моделі, які дозволяють прогнозувати наслідки ухвалених рішень у бізнес-середовищі з урахуванням можливих ризиків. - обґрунтовувати навички критичного мислення, які необхідні для оцінки ризиків у нестандартних ситуаціях, а також здатність адаптувати стратегії ухвалення рішень відповідно до змін у зовнішньому середовищі.
<p>ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний економічний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знати ключові ризики, які впливають на соціально-економічні процеси в різних сферах. - виокремлювати можливі наслідки ризиків для економічного розвитку та соціального добробуту. - виділяти фактори ризику в конкретних соціально-економічних ситуаціях. - обґрунтовувати методи кількісного та якісного оцінювання ризиків для їх прогнозування. - виокремлювати аргументовані рішення на основі міждисциплінарного аналізу економічних і соціальних показників. - оцінювати економічні, соціологічні та інші підходи для обґрунтування прийнятих рішень з урахуванням виявлених ризиків. - визначати різні методи, підходи та інструменти для комплексного аналізу соціально-економічних явищ. - оцінювати взаємозв'язки між економічними, соціальними, політичними та іншими факторами, які впливають на результати господарської діяльності. - обґрунтовувати рекомендації щодо мінімізації негативного впливу ризиків на соціально-економічний розвиток. - визначати результати аналізу та оцінки ризиків для цільових аудиторій (керівництво, клієнти, громадськість).
<p>ПРН 27. Уміти розробляти й обґрунтовувати господарські рішення в умовах невизначеності на основі комплексу методів і моделей, системи економічних показників з метою розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - обґрунтовувати основні методи економічного аналізу для оцінки ризиків та невизначеності у господарській діяльності. - оцінювати моделі прогнозування та ухвалення рішень в умовах невизначеності. - визначати уміння проводити кількісний та якісний аналіз ризиків у господарській діяльності. - обґрунтовувати застосування інструментів оцінки ризиків і прийняття управлінських рішень на основі економічних показників. - визначати господарські рішення з урахуванням економічних показників, фінансових і ресурсних обмежень. - оцінювати використання комплексу методів і моделей для обґрунтування ефективності ухвалених рішень. - виокремлювати оцінку основних економічних показників ефективності діяльності підприємства. - виокремлювати рекомендації для оптимізації ресурсів та підвищення ефективності діяльності на основі аналізу показників. - визначати критично оцінювати альтернативні варіанти рішень і обирати найкращі підходи для забезпечення сталого розвитку підприємства. - виокремлювати розуміння впливу невизначеності на господарські рішення та здатність адаптувати підходи до мінливих умов.

6. Методи навчання і викладання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*

наочні методи: ілюстрування; демонстрування;
 практичні методи: робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді;

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій.

комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: опитування, бесіда, доповідь;

методи письмового контролю: самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.

методи самоконтролю: самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень.

Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності.

Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень.

Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.

Тема 5. Прогнозування та аналіз господарських рішень.

Тема 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності.

Тема 7. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності.

Тема 8. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин			
	Денна форма навчання 051ЕКОН_бд_2021			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень.	16	2	4	10
Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності.	16	2	4	10
Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень.	18	4	4	10
Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.	20	4	4	12
Тема 5. Прогнозування та аналіз господарських рішень.	20	4	4	12
Тема 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності.	20	4	4	12
Тема 7. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності.	20	4	4	12
Тема 8. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику.	20	4	4	12
Усього годин	150	28	32	90

8. Теми практичних занять

Назви тем	Кількість годин
	денна форма 051ЕКОН бд 2021
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень.	4
Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності.	4
Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень.	4
Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.	4
Тема 5. Прогнозування та аналіз господарських рішень.	4
Тема 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності.	4
Тема 7. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності.	4
Тема 8. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику.	4
Разом	32

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма навчання 051ЕКОН бд 2021
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень.	10
Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності.	10
Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень.	10
Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.	12
Тема 5. Прогнозування та аналіз господарських рішень.	12
Тема 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності.	12
Тема 7. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності.	12
Тема 8. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику.	12
Разом	90

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота з дисципліни «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків» не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання, денна форма, 051ЕКОН_бд_2021

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
	Денна форма 051ЕКОН бд 2021
ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).	– виконання вправ на практичних заняттях; – розв'язування тестів; – підготовка доповіді; – виконання завдань самостійної роботи; – екзамен.
ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.	– виконання вправ на практичних заняттях; – розв'язування тестів; – підготовка доповіді; – виконання завдань самостійної роботи; екзамен.
ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	– виконання вправ на практичних заняттях; – розв'язування тестів; – підготовка доповіді; – виконання завдань самостійної роботи; – екзамен.

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально- економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.	<ul style="list-style-type: none"> – виконання вправ на практичних заняттях; – розв’язування тестів; – підготовка доповіді; – виконання завдань самостійної роботи; – екзамен.
ПРН 27. Уміти розробляти й обґрунтовувати господарські рішення в умовах невизначеності на основі комплексу методів і моделей, системи економічних показників з метою розвитку та підвищення ефективності діяльності підприємства.	<ul style="list-style-type: none"> – виконання вправ на практичних заняттях; – розв’язування тестів; – підготовка доповіді; – виконання завдань самостійної роботи; – екзамен.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	розв’язування тестів	доповідь / реферат / презентація	виконання завдань самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень.	3	2	8	3	-	8
Тема 2. Технологія прийняття рішень господарської діяльності.	3	2		3	-	8
Тема 3. Методичні основи підготовки господарських рішень.	3	2		3	-	8
Тема 4. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності.	3	2		3	-	16
Тема 5. Прогнозування та аналіз господарських рішень.	3	2	8	3	-	8
Тема 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності.	3	2		3	-	8
Тема 7. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності.	3	2		3	-	8
Тема 8. Напрями і методи регулювання та зниження ступеня ризику.	3	2		3	-	16
Екзамен	-	-		-	20	20
Разом	24	16	16	24	20	100

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти

Поточний контроль здійснюється на семінарських заняттях впродовж семестру у формі усного опитування, розв’язування тестів, виконання доповіді/реферату/презентації, виконання завдань самостійної роботи.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних вправ (3 бали)

Шкала оцінювання, балів	Критерії оцінювання
3	висока активність на занятті, виконання всіх практичних завдань, уміння виявляти та розв’язувати проблему, інтегрувати знання, повністю відображає визначені результати навчання.
2	самостійне виконання більшості завдань та демонстрація досягнень більшої частини запланованих результатів навчання

1	Середня активність, без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допущення при цьому окремих суттєвих неточностей та помилок, частково забезпечивши відображення запланованих результатів навчання
0	слабка активність на занятті, відсутність самостійного опрацювання матеріалу практичного заняття, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів

Розв'язування тестів (2 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти правильно відповідає на 71-100 % тестів
1	здобувач вищої освіти правильно відповідає на 51-70 % тестів
0	здобувач вищої освіти відповідає менше, ніж на 50 % тестів

Підготовка доповіді / реферату / презентації* (8 балів)

Кількість балів	Критерії оцінювання
7-8	Зміст: глибоке розкриття теми з повним розумінням основних ідей, матеріал точний, актуальний і відповідає темі, присутній глибокий аналіз і критичне мислення. Структура: чітко структурований матеріал з логічно побудованими вступом, основною частиною та висновками, логічна послідовність та узгодженість всіх частин. Оформлення та візуалізація: якісно підібрані візуальні матеріали, що підкріплюють основні тези, відмінне оформлення тексту, без граматичних помилок. Виступ: чітка, впевнена та виразна подача матеріалу, активна взаємодія з аудиторією, залучення до обговорення, відмінна підготовка, спонтанна відповідь на питання.
4-6	Зміст: основні ідеї розкриті, але не повністю чи поверхнево, матеріал відповідає темі, проте присутні деякі неточності або недопрацювання, присутні елементи аналізу, але без достатньої глибини. Структура: загалом зрозуміла структура: вступ, основна частина та висновки, але з незначними недоліками, деякі елементи логіки викладу не послідовні. Оформлення та візуалізація: використані візуальні матеріали, але вони частково не відповідають змісту, текст оформлений на достатньому рівні, хоча наявні незначні помилки. Виступ: подача помірно чітка, але без виразності, взаємодія з аудиторією обмежена, підготовка задовільна, але відчувається нестача впевненості.
0-3	Зміст: основна ідея слабка або зовсім відсутня, матеріал не відповідає темі або містить великі неточності, немає аналізу чи глибокого розуміння теми. Структура: відсутня чітка структура, слабка організація матеріалу: вступ, основна частина та висновки не виділені, логіка викладу незрозуміла або хаотична. Оформлення та візуалізація: використано мінімум візуальних матеріалів, які не підкріплюють зміст, текстова частина неформатована, має помилки. Виступ: монотонна подача або незрозуміле висловлювання, відсутня взаємодія з аудиторією, низький рівень підготовки, часті паузи, читання з листа.

*Протягом вивчення дисципліни передбачено виконання 2 доповіді / рефератів / презентацій

Виконання завдань самостійної роботи (3 бали)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти у повному обсязі, правильно виконує всі завдання, що відповідають заявленим викладачем вимогам та відображають результат навчання за темою.
2	Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Виконанні завдання становлять не менше ніж 80% від загального обсягу, допущені незначні помилки, певні неточності заявленому результату навчання.
1	Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Допущено певну кількість помилок при виконанні завдань самостійної роботи, в цілому обсяг виконання складає від 40% до 60% від загального обсягу, часткова невідповідність результату навчання.
0	Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Здобувач допускає велику кількість помилок при виконанні завдань, в цілому

	обсяг виконання завдань складає менше 10% від загального обсягу, не відповідає результату навчання.
--	---

Форма семестрового контролю – екзамен.

Екзамен складається з двох теоретичних питань та десяти тестових завдань. Максимальна кількість балів за екзамен – 20.

Шкала та критерії оцінювання екзамену

Вид завдання	Оцінка	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
Теоретичне (2 питання)	1-2 балів	Свідоме відтворення матеріалу з незначними помилками; дещо порушено логічність та послідовність викладу; недостатньо проявляється самостійність мислення. Відповідь стилістично правильна, містить незначні граматичні помилки.
	3-5 балів	Відповіді правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Здобувач показує відмінні знання з визначених результатів навчання по дисципліні
Виконання практичного завдання (задача)	1-5 балів	Задача розв'язана не до кінця, відсутні методичні основи розв'язку, є помилки у розрахунку
	5-10 балів	Задача виконана правильно та за усіма показниками, послідовність розрахунку описана стилістично та граматично правильно з використанням професійних термінів, показує здатність студента використовувати професійні компетентності при розв'язанні практичних завдань та показує відмінні знання з визначених результатів навчання по дисципліні
Всього (макс. к-ть балів)	20 балів	

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Ноутбук, під'єднаний до мережі Internet, хмарні додатки Google, веб-браузери, мережа Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор, екран). Електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua>), АСУ ПДАУ (<https://asu.pdau.edu.ua>), електронний ресурс на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua>).

13. Політика навчальної дисципліни

- **щодо термінів виконання та перескладання:** здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись термінів – дат і часу аудиторного виконання видів робіт або дистанційного (на платформі LMS Moodle).

Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на 25% нижче. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- **щодо академічної доброчесності:** здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

- **щодо відвідування занять:** відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим.

- **щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти:** на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти.

Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти ПДАУ <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu.pdf>

- щодо оскарження результатів оцінювання: Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач вищої освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки.

Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf>

Назви тем	Навчальна платформа	Назва курсу	Посилання на курс
Тема 1. Сутнісна характеристика господарських рішень.	Prometheus	Економічна безпека підприємства. Аналітика та управління ризиками	https://www.education.ua/trainings/78285/
Тема 6. Невизначеність як першопричина ризику підприємницької діяльності	Prometheus	Підприємництво: хто ваш клієнт?	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/%d0%bf%d1%96%d0%b4%d0%bf%d1%80%d0%b8%d1%94%d0%bc%d0%bd%d0%b8%d1%86%d1%82%d0%b2%d0%be-%d1%85%d1%82%d0%be-%d0%b2%d0%b0%d1%88-%d0%ba%d0%bb%d1%96%d1%94%d0%bd%d1%82/
	Prometheus	Соціальне підприємництво як шлях до фінансової сталості організацій громадянського суспільства	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/social-enterprise-path-to-financial-stability/
	Prometheus	Як почати власну справу в часи невизначеності: покроковий гайд від топ-підприємців України	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/start-business-in-uncertain-times/

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гончарук О. В., Ігнашкіна Т. Б., Найдовська А. О. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навчальний посібник Частина 2. Дніпро : Укр. держ. ун-т науки і технологій, 2023. 114 с.

2. Ігнашкіна Т. Б., Гончарук О. В., Найдовська А. О. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Частина 2 : навчальний посібник. Дніпро : Україн. держ. ун-т науки і технол., 2023. 114 с.

3. Кондрашихін А.Б., Пепа Т.В. Теорія та практика підприємницького ризику: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2019. 224 с.

4. Обґрунтування господарських рішень і оцінка ризиків: підручник / С.М. Рогач, Н.А. Герасимчук, Т.В. Мірзоєва, О.А. Томашевська. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 590 с.
5. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків : навч. посіб. / [Герасимчук Н. А., Мірзоєва Т.В., Томашевська О. А.] ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Вид. 2-е. Київ : Компринт, 2018. 595 с.
6. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: підручник (перевидання) / Рогач С.М., Герасимчук Н.А., Мірзоєва Т.В., Томашевська О.А. К.: ЦП «Компринт», 2020. 597 с.
7. Прийняття управлінських рішень : навч. посіб. / Ю.Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.; за ред. Ю. Є. Петруні. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.
8. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник / [Ю.Є. Петруня, Б.В. Літовченко, Т.О. Пасічник та ін.]; за ред. Ю.Є. Петруні. [4-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с
9. Рогач С. М., Герасимчук Н. А., Мірзоєва Т. В., Томашевська О. А. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: підручник (перевидання). Київ : ЦП «Компринт», 2020. 597 с.

Допоміжні

1. Areas Valentyna ARANCHIY, Oleksii ZORIA, Iona YASNOLOB, Svitlana ZORYA, Oleg GORB, Inna MYKOLENKO, Olha DYVNYCH, Valentyna CHUMAK, Liudmyla BRAZHNYK. Environmentally and Socially Oriented Investments on Sustainable Development of Rural. Journal of Environmental Management and Tourism. 2021. Vol. 12(2). P. 321 – 330. Doi:10.14505/jemt.v12.2(50).02. Indexed in [SCOPUS](https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209540728) <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57209540728> (Scopus).
2. Iona YASNOLOB, Nataliia DEMIANENKO, Oleksandr GALYCH, Oleg GORB, Olena YEHOROVA, Roman LIPSKYI, Tetyana BOROVIK, Inna MYKOLENKO, Nataliia PROTSIUK Tourism of Ukraine as a Type of Business before and during the War file: Journal of Environmental Management and Tourism, (Volume XIV, Spring), 2(66): 417 - 424. (2023). (Scopus) TDOI:10.14505/jemt.v14.2(66).11///C:/Users/1/Downloads/1680094320858055.pdf
3. Makarenko P.M. Competitive potential branding model of subjects of Agro-food economy sector Ukraine / P.M. Makarenko, V.I. Pilyavsky, I.Hr. Mykolenko, O.O. Varchenko, A.V. Ipatov //Review of Economics and Finance , 2023 Vol 21 № 1 p 221-235 (Scopus)
4. Балуєва О.В. Управління економічними ризиками підприємств: навч.посіб. / О.В. Балуєва, І.В. Моргачов, О.В. Корнілова. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2020. 288 с.
5. Балуєва, О. В., Моргачов І. В., Корнілова О. В. Управління економічними ризиками підприємств : навч. посіб. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2020. 288 с.
6. Гранатуров В. М., Шевчук О. Б. Ризики підприємницької діяльності : проблеми аналізу. Київ : Зв'язок, 2020. 152 с.
7. Децентралізація управління публічними фінансами в Україні: монографія / [О.Ю. Амосов, М.М. Коваленко, І.Г. Миколенко та ін.]; за заг. ред. д.е.н., проф. О.Ю. Амосова. Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2018. 200 с.
8. Донець Л. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків. URL: <http://westudents.com.ua/glavu/22688-41-rizik-yakekonomchnakategorya.html>
9. Економічні ризики: методи вимірювання та управління: Навчальний посібник / Скопенко Н.С., Федулова І.В., Мазник Л.В., Кириченко О.М., Удворгелі Л.І.; за заг. ред. Скопенко Н.С. К. : НУХТ, 2021. 344 с.
10. Ігнашкіна Т.Б., Гончарук О.В., Кербікова А.С. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Ч.І: Навчальний посібник. Дніпро: НМетАУ, 2021. 106 с.
11. Калініченко З.Д. Ризик-менеджмент: навчальний посібник.Дніпро: ДДУВС, 2021. 224 с.
12. Миколенко І.Г. Інноваційно-інвестиційна спрямованість сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2021. № 1. С. 31-35.
13. Миколенко І.Г. Напрями інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського підприємства в системі підвищення його конкурентоспроможності / Інна Григорівна Миколенко // *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 368 – 374. ISSN 2415 – 8453. http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2021/10/ujae_2021_r01_a44.pdf

14. Миколенко І.Г. Особливості систематизації умов забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 1. С. 369 – 374.

15. Миколенко І.Г., Рогоза М.Є., Перебийніс В.І., Кузьменко О.К. Стратегії розвитку агропродовольчого комплексу в контексті економічної та енергетичної безпеки, 2021. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 3-8. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).3-8](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).3-8) http://www.venu-journal.org/download/2021/1/VENU_1-2021.pdf

16. Миколенко І.Г. Стратегії конкурентного розвитку аграрних підприємств: механізми та інструментарій. Монографія. Харків: «Смугаста типографія», 2021. 320 с.

17. Міненко С.І., Миколенко І.Г. Організаційні засади формування стратегій підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 2. С. 38-45. <file:///C:/Users/User/Downloads/7.2-38-45.pdf>

18. Обґрунтування господарських рішень і оцінка ризиків: підручник / С.М. Рогач, Н.А. Герасимчук, Т.В. Мірзоева, О.А. Томашевська. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 590 с.

19. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: підручник (перевидання) / Рогач С.М., Герасимчук Н.А., Мірзоева Т.В., Томашевська О.А. К.: ЦП «Компринт», 2020. 597 с.

20. Петруня Ю. Є., Літовченко Б. В., Пасічник Т. О. та ін. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник ; за ред. Ю.Є. Петруні. 4-те вид., переробл. і доп. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.

21. Полінкевич О. М., Волинець І. Г. Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 364с. URL: [https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2023-](https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2023-12/Посібник%20ОУРОР_Полінкевич_Волинець_онлайн%20з%20обкладинкою%20готовий.pdf)

[12/Посібник%20ОУРОР_Полінкевич_Волинець_онлайн%20з%20обкладинкою%20готовий.pdf](https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2023-12/Посібник%20ОУРОР_Полінкевич_Волинець_онлайн%20з%20обкладинкою%20готовий.pdf)

22. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник / [Ю.Є. Петруня, Б.В. Літовченко, Т.О. Пасічник та ін.] ; за ред. Ю.Є. Петруні. [4-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.

23. Управління ризиками: навчальний наочний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / М. О. Кравченко, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська ; КПП ім. Ігоря Сікорського. Електронні текстові дані (1 файл: 18 Мбайт). Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с.

24. Череп А. В., Кущик А. П. Економічний ризик та його оцінка : підручник. Запоріжжя : видавець ФОП Мокшанов В. В., 2022. 316 с.

25. Технології прийняття управлінських рішень: (Монографія) / За заг. ред. док. екон. наук, професора І. О. Кузнецової. Харків: «Діса плюс», 2023. 430 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.kiev.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.bank.gov.ua> – офіційний сайт Національного банку України
4. <http://www.mlsp.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства соціальної політики України
5. <http://www.ukrstat.gov.ua> – сайт Головного управління державного комітету статистики України
6. <http://www.nbuv.gov.ua> – сайт національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського